

dr Tanja Nedimović
Predrag Prtljaga
Visoka škola stukovnih studija
za obrazovanje vaspitača
„Mihailo Palov“ u Vršcu

Blog kao inovativni nastavni metod

Rezime: Incijativa za kreiranje bloga Visoke škole nastala je kao rezultat sveukupnih aktivnosti u realizaciji projekta *Kvalitet u obrazovanju, visokim školama i univerzitetima uz korišćenje inovativnih metoda i novih laboratorija* u martu 2011. godine. U potrazi za nastavnim metodama koje će uključiti savremene informatičko – komunikacione trendove i omogućiti studentima da se sa njima upoznaju CMS tehnologija se pokazala kao optimalna. U ovom radu je obrazloženo funkcionisanje web sajta zasnovanog na ovoj tehnologiji i postavljenog kao blog (on-line dnevnik) za prezentovanje studentskih radova. U izradu i administrativne poslove u postupku kreiranja i održavanja sadržaja studenti su se aktivno uključili poštujući procedure i pravila definisana od strane nastavnog osoblja.

Veliki odziv i bogata produkcija članaka iz predmeta *Mentalno zdravlje* donosi blogu neočekivano veliki broj komentara i poseta. Daljom analizom i navodjenjem statističkih podataka, koji na najbolji način ilustruju pozitivne efekte ovih aktivnosti, dolazi se do konstatacije da je blog Visoke škole po svom sadržaju prerastao okvire nastavnog sredstva. Na osnovu dobijenih rezultata stiče se utisak da je blog postao javno i široko dostupna baza znanja i informacija za kojima na Internetu vlada primetno interesovanje.

Nakon konstatovanih i ukratko obrazloženih promena u obrazovnom procesu, u zaključku se navode i drugi pozitivni, prateći efekti (npr. ekonomski, ekološki...), koji mogu bitno uticati na održivost ovog nastavnog metoda .

Ključne reči: blog, mentalno zdravlje, nastavna metoda, interaktivna nastava, student

Početak kalendarske 2011. godine i drugog semestra školske 2010/2011. na Visokoj školi stukovnih studija za obrazovanje vaspitača “Mihailo Palov” u Vršcu obeležio je početak realizacije projekta *Kvalitet u obrazovanju, visokim školama i univerzitetima uz korišćenje inovativnih metoda i novih laboratorija*, koji se odvija u saradnji sa partnerima iz Rumunije, Univerzitetom Joan Slavić iz Temišvara kao deo IPA programa prekogranične saradnje Rumunija-Srbija kojeg finansira Evropska unija. U okviru izbornog predmeta *Računari u vaspitno-obrazovnom radu*, koji je koncipiran kao praktična pomoć studentima završne godine studija u cilju upoznavanja najnovijih informatičkih i komunikacionih dostignućima u postupku inoviranja nastave, pokrenut je *blog*.

Šta je blog?

Mada blog najčešće predstavlja lični dnevnik, pojedinca ili određene interesne grupe, postavljen na Internetu i dostupan svima, rezultati koji će kasnije u radu biti prezentovani govore o tome, da je blog i mnogo više. Primenom relativno nove i jednostavne CMS – WordPress tehnologije profesorima i studentima je omogućeno da postavljaju svoje tekstove (članke) i komentare na web sajt i tako ih učine široko dostupnim. Prvobitno i u najvećem obimu ovaj vid komunikacije je zaživeo, na inicijativu profesorke, u okviru predmeta *Mentalno zdravlje*, da bi kasnije ovu aktivnost prihvatili i drugi profesori.

Termin *Blog* nastao je kao skraćenica dve reči - *Web Log*, što u savremenoj terminologiji najčešće biva definisano kao on-line dnevnik ili časopis sa reverznom hronologijom. Standardni veb sajtovi nisu hronološki organizovani već se na njima organizacija vrši na osnovu prirode ili tipa sadržaja, kroz menije i podmenije. Za razliku od ovih sajtova, način unošenja i prikazivanja sadržaja (tekstovi, slike, multimedija) na blogu ima drugačiju hijerarhiju. Poslednji unos na blogu, postaje prvi na naslovnoj strani veb sajta, tako da se čitajući dalje u stvari susrećemo sa starijim sadržajima. S jedne strane ovakva organizacija izjednačava sve sadržaje po važnosti, a s druge zahteva redovno objavljivanje, samim tim i praćenje, pa sve u neku ruku počinje da liči na hronološki zapis – dnevnik. Tehnologija CMS (Content Management System) omogućava da ovakav sajt mogu voditi i osobe sa skromnim tehničkim znanjem. Kreiranje i postavljanje bloga zahteva određeni nivo znanja, ali uputstva i priručnici su dostupni na velikom broju jezika, pa i na srpskom i pisani su veoma jednostavno i razumljivo. U ovom slučaju je korišćen sistem pod nazivom WordPress, koji pored dosta novina, u delu koji služi za kreiranje članaka veoma podseća na program za unos teksta MS Word, Notepad i sl. što je studentima poznato iz predmeta Informatički praktikum, koji je obuhvaćen nastavnim planom škole u prethodnim godinama studija.

Blog Visoke škole

U slučaju Visoke škole izvršena je organizacija sadržaja po predmetima, profesorima, studentima i temi ili široj oblasti kojom se autor bavi u svojim tekstovima, ali je očuvana i hronologija tako što se u jednom *widget*-u (grafički element – prepoznatljiv kao tzv. prozor) nalazi spisak najnovijih članaka.

Danas najstariji, ali prvi objavljeni članci na blogu uputstvo su studentima kako da pristupe i kako da koriste *Kontrolnu tablu* putem koje je moguće kreiranje i objavljivanje tekstova na blogu. Zatim su usledili tekstovi studenata koji su na osnovu zadatih tema, od strane profesora, kreirali članke koji su bili zasnovani na dostupnoj literaturi, ali i Internet izvorima. Prema elektronskim izvorima se postavljaju *linkovi* tako da je čitalac u stanju da svoja saznanja i dodatno proširi. Nakon prvih studentskih tekstova usledili su i *Komentari* koji otvaraju vrata novom vidu komunikacije između profesora i studenata i studenata međusobno.

Nakon izvesnog vremena iskristalisali su se problemi sa kojima su se studenti najčešće susretali, kao i greške koje su najčešće pravili u svom radu, tako da su usledili tekstovi koji su imali *korektivni* karakter, kako bi blog Visoke škole postao bolji i korisniji za korisnike, ali i njegove autore. U ovoj fazi, kada je broj studentskih radova

prevazišao mogućnosti samo jednog nastavnika student Bojan Kiš se aktivno uključio u *administraciju* bloga čime je ukupan kvalitet i efikasnost objavljivanja podignuta na odgovarajući i s obzirom na produkciju čak i viši nivo.

Na blogu je, od njegovog pokretanja, postavljeno ukupno 176 članaka, a broj im još uvek raste. Slede statistički podaci preuzeti 31.08.2011. godine: Ukupan broj posetilaca iznosi 6615 od čega u mesecu avgustu 1239. Članci na blogu su pročitani 16143 puta, a za ovaj mesec od toga 2598 puta. (Slika 1.)

Slika 1.

Total visitors	
Total reads:	16143
Reads today:	19
Reads yesterday:	49
Reads last week:	426
Reads avgust:	2593
Total visitors:	6615
Visitors currently online:	2
Visitors today:	14
Visitors yesterday:	33
Visitors last week:	297
Total visitors avgust:	1239
Ø Visitors per day:	40
Counter starts on:	2. mart 2011.

Slika 2.

Broj posetilaca po mesecima: za mesec mart kada je blog pokrenut iznosi 575 posetilaca, u aprilu 803 posetilaca, maju 1251, u junu 1735, julu 1012 i u avgustu gore spomenutih 1239 posetilaca. (Slika 2.) Prema državama, najveći broj posećenosti je iz Srbije, zatim slede Bosna i Hercegovina, Sjedinjene Američke Države, Crna Gora, Makedonija, Hrvatska, Island i drugi.

Blog i nastava predmeta Mentalno zdravlje

Mentalno zdravlje, kao primenjena psihološka disciplina, predstavlja primenu psiholoških saznanja u zaštiti i unapređenju duševnog zdravlja, ukazuje na mere kojima se mogu izbeći i prevenirati problemi i unaprediti duševno zdravlje pojedinca i porodice. Predmet u našoj Školi ima status izbornog predmeta, i u određenom smislu, predstavlja *nadgradnju* znanja iz teorijskih psiholoških disciplina koje se izučavaju na početnim semestrima. Dakle, studenti su već *naoružani* bazičnim psihološkim znanjima, neophodnim budućim vaspitačima, a koja se tiču strukture i funkcionisanja psihičkog života pojedinca (deteta). Pošto kvalitet života često može biti narušen emocionalnim, fizičkim i/ili socijalnim problemima koji se mogu sprečiti, benefiti i ishodi ovog predmeta mogu se posmatrati, sa jedne strane kao jačanje profesionalne uloge i kompetencija budućih vaspitača, a sa druge strane kao jačanje i osnaživanje studenata za unapređenje ličnog razvoja.

Motivisani najčešćim zamerka tradicionalnoj nastavi na visokoškolskim ustanovama koje se odnose na nedovoljnu aktivnost studenata, nedovoljnu dinamičnost

nastave i nedostatak stalne povratne informacije od strane studenata, a u skladu sa intenzivnim razvojem kompjuterske tehnologije, želeli smo da navedene zamerke delom *prevaziđemo* primenom nove metode u nastavi predmeta Mentalno zdravlje. U određenom smislu, adekvatnu *platformu* i izazov (i za profesorku i za studente) predstavljalo je pokretanje bloga na sajtu naše Škole.

U okviru predmeta Mentalno zdravlje, od pokretanja bloga do 31.08.2011. postavljeno je ukupno 43 članka. Ukupno je 13-oro studenata postavljalo priloge iz ovog predmeta. Većina studenata je sa II godine (9), ali ima i studenata I godine (4) koji se aktivno uključuju u rad na blogu. Recenziju članaka iz ovog predmeta (u fazi pisanja i pripreme članka), obavlja profesorka ovog predmeta. Literatura i elektronski izvori korišćeni u tekstovima moraju biti relevantni i preporuka je da bude konsultovano što više adekvatnih izvora. Prilikom izrade tekstova na blogu neophodno je vršiti linkovanje, tj. povezivanje sa drugim sajtovima kao izvorima informacija.

Ako, sa stanovišta predavača, pokušamo da odgovorimo na pitanje šta smo inovirali – unapredili u nastavi ovog predmeta korišćenjem bloga odgovori su sledeći:

- Razvijanje i podsticanje istraživačkog duha i studenata i predavača;
- Mogućnost dodatne razrade sadržaja sa predavanja;
- Samostalan izbor tema kojima će se studenti dodatno baviti (a u skladu sa predmetom i svojim interesovanjima);
- Razvijanje intrinzičke motivacije (studenti za svoj dodatni rad na izradi članaka koji će biti postavljeni na blog ne dobijaju dodatne bodove u sklopu predispitnih obaveza za predmet Mentalno zdravlje);
- Podsticanje i “negovanje” radoznalosti i kreativnosti;
- Korišćenje savremenih informacionih tehnologija;
- Samostalna izrada članka koji će biti postavljen na blog;
- „Dostupnost“ profesora i van redovnih termina predavanja i konsultacija (komunikacija se u fazi izrade, mentorisanja i postavljanja članka obavlja e-mailovima);
- Unapređivanje i proširivanje stečenih znanja sa predavanja i vežbi;
- Mogućnost izražavanja svog mišljenja kroz komentare na postavljene članke.

Veoma indikativno je i praćenje polja interesovanja studenata koji su izabrali da slušaju ovaj predmet koje je omogućeno i podstaknuto korišćenjem bloga kao inovativne metode. Naime, od početne zainteresovanosti i rada na temama koje su direktno vezane za nastavni plan predmeta (teme koje smo obrađivali na predavanjima), interesovanja su se *pomerala* ka temama koja su, u određenom smislu *prevazišla* polazne okvire predmeta (neki od naslova: *Anoreksija, Bulimija, Da li svi sanjamo?*) što smatramo posebnim dodatnim kvalitetom primenjene metode. Takođe, činjenica da je članak postavljen na blogu nije značila kraj bavljenja određenom temom. To je zapravo bio tek početak, jer se na blogu nadalje razvijala živa diskusija, ne samo naših studenata i profesora, već i ostalih posetilaca bloga. Smatramo da je to na indirektan način, osim svega gore navedenog što smatramo da je sa obrazovnog aspekta unapredilo nastavu ovog predmeta, dovelo i do afirmacije naše visokoškolske ustanove u širim okvirima.

Zaključak

Inovacije primenjene metode prikazane u ovom članku se ogledaju u organizaciji, sadržajima i oblicima nastave, kao i u tehnici i tehnologiji obrazovne delatnosti. Takođe, korišćenje savremene obrazovne tehnologije – bloga, osim što je omogućilo usvajanje novih znanja, podstaklo je i razvijanje sposobnosti i kreativnih potencijala svih učesnika obrazovnog procesa (i studenata i profesora).

Osim nesumljivih efekata u oblasti obrazovanja koji su rezultat korišćenja ove metode, možemo govoriti i o ekonomskim i ekološkim efektima kao indirektnim (ali ne i manje značajnim). Naime, činjenica da se studentski radovi pripremaju u elektronskoj formi i u elektronskoj formi objavljuju na blogu, govori o ekonomskim efektima - uštedi (nema kucanja, štampanja, korišćenja seminarskih radova). Osim toga, nesumljivi su i efekti u podizanju ekološke svesti – uštedeli smo puno papira i tako podigli ekološku svest na viši nivo. Ovo smatramo nekim od potencijalno značajnih efekata koji govore u prilog održivosti ovog nastavnog metoda i po završetku realizacije projekta u okviru kojeg je nastavni metod *zaživeo*.

Literatura:

- Đorđević, J. (1986): *Inovacije u nastavi*, Institut za pedagoška istraživanja, Prosveta, Beograd.
- http://codex.wordpress.org/Main_Page
- <http://sr.wordpress.org/>
- <http://www.draganvaragic.com/weblog/index.php/345/blog-osnove-besplatna-e-knjiga/>
- Mandić, D. (2010): Internet tehnologije u funkciji inoviranja nastave u Danilović, M., Popov, S. (ur). *Tehnologija, obrazovanje za društvo učenja i znanja*, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad. Centar za razvoj i primenu nauke, tehnologije i informatike, Novi Sad. Institut za pedagoška istraživanja, Beograd. Prirodno matematički fakultet, Novi Sad (5, 71-79).
- Mandić, D. (2010): *Internet tehnologije*, Čigoja štampa, Beograd.
- Mandić, D., Ristić, M. (2006): *Web portali i obrazovanje na daljinu u funkciji podizanja kvaliteta nastave*, Mediagraf, Beograd.
- Petrović, V. (2009): *Izazovi mentalnog zdravlja*, Prometej, Novi Sad.
- Popović-Deušić, S. (1999): *Problemi mentalnog zdravlja dece i adolescenata*, Institut za mentalno zdravlje, Beograd.
- Sotirović, V. (2000). *Metodika informatike*. Tehnički fakultet „Mihajlo Pupin“, Zrenjanin.
- Šuman, S, Gligora Marković, M. i Pogarčić, I. (2008). *Tko je E-generacija*, rad prezentovan na konferenciji Učinkovito djelovanje – put u vrijeme znanja, Varaždin.